

Noen viktige rammebetingelser

Av Bjørn Lauritzen
Daglig leder Småkraftforeninga

Noen viktige næringspolitiske saker

- Nye anleggsbidragsregler
- Konesjon lavspennet fordelingsnett
- Overgangsordningene grønne sertifikater
- Bunnfradrag grunnrenteskatt
- Eiendomsskatt
- Vernede vassdrag
- Fylkesvise planer
- Konesjonskøen
- Ørskog-Sogndal, Sima-Samnanger + utenlandskabler

Nye anleggsbidragsregler

- Nye regler i løpet av våren 2010
- Forslag om å utvide anleggsbidraget slik at det inkluderer investeringer i det maskede nettet.
- NVE anbefaler en utvidet ordning selv om Stortinget ba om en utredning om et redusert anleggsbidrag
- Småkraftforeninga går i mot forslaget.
- Mener det er forbruket som skaper etterspørselen.
- Det vanlige er at forbruket betaler frakten.
- Et økt anleggsbidrag vil medføre at færre småkraftverk realiseres.
- Vanskelig (umulig?) å nå 12,5 TWh innen 2020.

Konsesjon lavspent fordelingsnett

- NVE ønsker konsesjonsplikt også på lavspent fordelingsnett.
- Kun fordelingsnett fra mikrokraftverk slipper unna.
- Mye av poenget med mange anlegg er jo å serve settefiskanlegg, driftsbygninger og lignende.
- Høringsfrist i april

Elsertifikater

utgått av
Arbeiderpartiet,
Sosialistisk Venstreparti
og Senterpartiet

2009 - 2013

Regjeringen vil:

- innføre det felles sertifikatmarkedet med Sverige fra 1.1.2012 basert på prinsippene i overenskomsten av 7.9.2009. Regjeringen vil fremme forslag om en overgangsordning fram til et slikt system er på plass. Overgangsordningen skal sikre fortsatt utbygging av kraft etter 7.09.2009.

Overgangsordningen skal basere seg på de endelige vilkårene for det svensk/norske sertifikatmarkedet fra og med sertifikatmarkedet starter opp

Elcertifikatsystemet

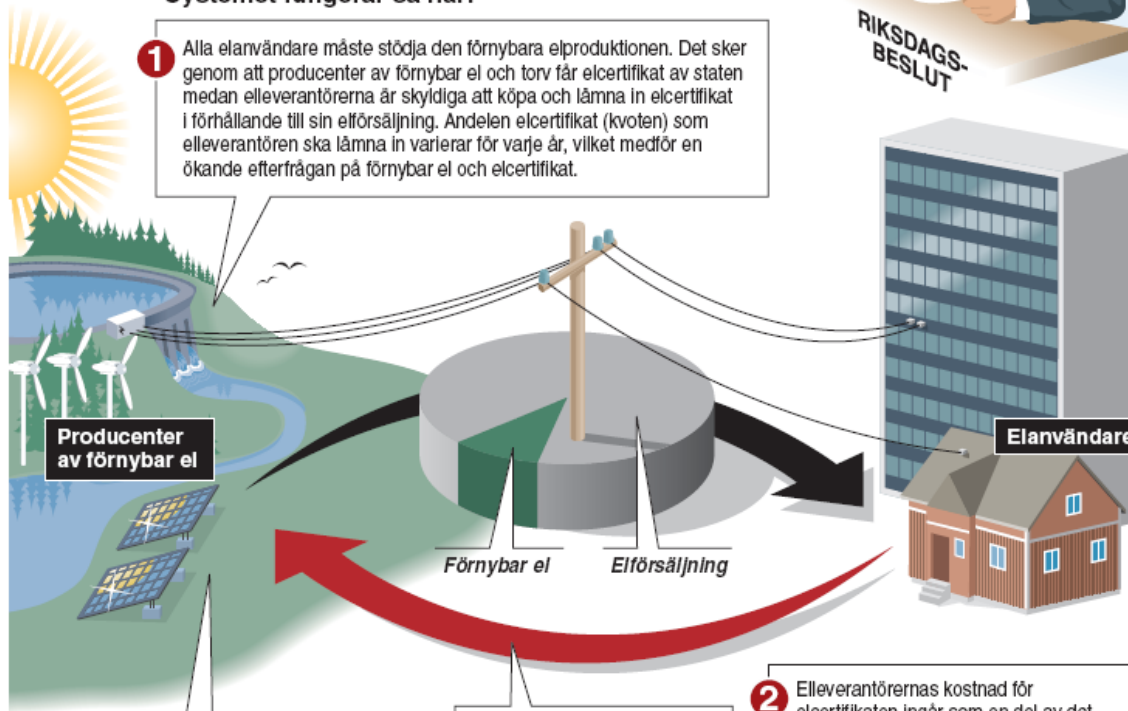
Riksdagen har beslutat att stödet till elproduktion från förnybara energikällor (sol, vind, vatten, biobränslen) och torv ska komma från elcertifikatsystemet. Elcertifikatsystemet startade den 1 maj 2003 och pågår till och med år 2030.

RIKSDAGS-
BESLUT

Systemet fungerar så här:

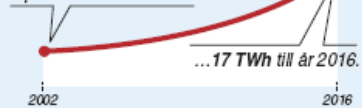
- 1 Alla elanvändare måste stödja den förnybara elproduktionen. Det sker genom att producenter av förnybar el och torv får elcertifikat av staten medan elleverantörerna är skyldiga att köpa och lämna in elcertifikat i förhållande till sin elförsäljning. Andelen elcertifikat (kvoten) som elleverantören ska lämna in varierar för varje år, vilket medför en ökande efterfrågan på förnybar el och elcertifikat.

- 4 Genom försäljningen av elcertifikat får producenterna ekonomiska resurser för att utöka produktionen av förnybar el.

Målet fram till 2016

Målet är att öka mängden förnybar elproduktion med...

- 3 Elleverantörerna deklarerar varje år sin elförsäljning till Energimyndigheten. Utifrån elförsäljning och kvoten för det aktuella året beräknas elleverantörens kvotplikt. Den 1 april varje år lämnar elleverantören beräknat antal elcertifikat till staten och en annullering sker. I och med att elcertifikaten annulleras måste elleverantören köpa nya elcertifikat för att uppfylla nästa års kvotplikt.

- 2 Elleverantörernas kostnad för elcertifikaten ingår som en del av det elpris som elleverantörerna tar ut ifrån sina kunder. Elcertifikatsystemet innebär därmed en ökad kostnad för slutkonsumenterna, men konsumenterna får i gengäld en bättre miljö.

Sverige

Lag (2003:113) om elcertifikat

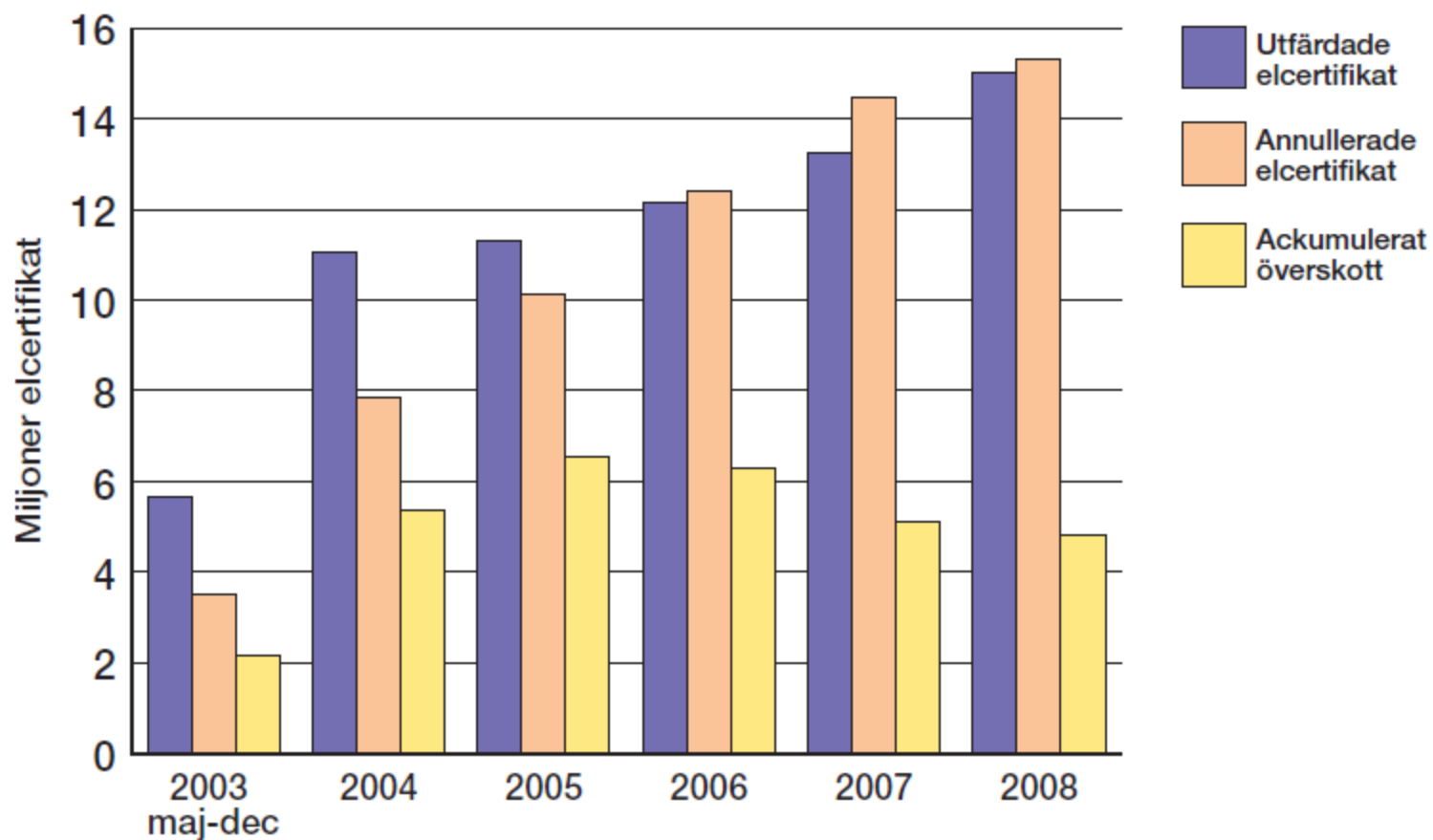
[\[Fakta & Historik\]](#)

1 kap. Ändamål och definitioner m.m.

Lagens ändamål

I § Lagens ändamål är att främja produktion av elektricitet med användande av förnybara energikällor och torv (förnybar el). I detta syfte innehåller lagen bestämmelser om dels en rätt för producenter av förnybar el att bli tilldelade elcertifikat av staten, dels en skyldighet för elleverantörer och vissa elanvändare att inneha elcertifikat i förhållande till sin försäljning respektive användning av el (kvotplikt). Lag (2006:1016).

Figur 1. Utfärdade elcertifikat, annullerade elcertifikat samt det ackumulerade överskottet under år 2003–2008.

Källa: Svenska Kraftnäts kontoföringssystem, Cesar

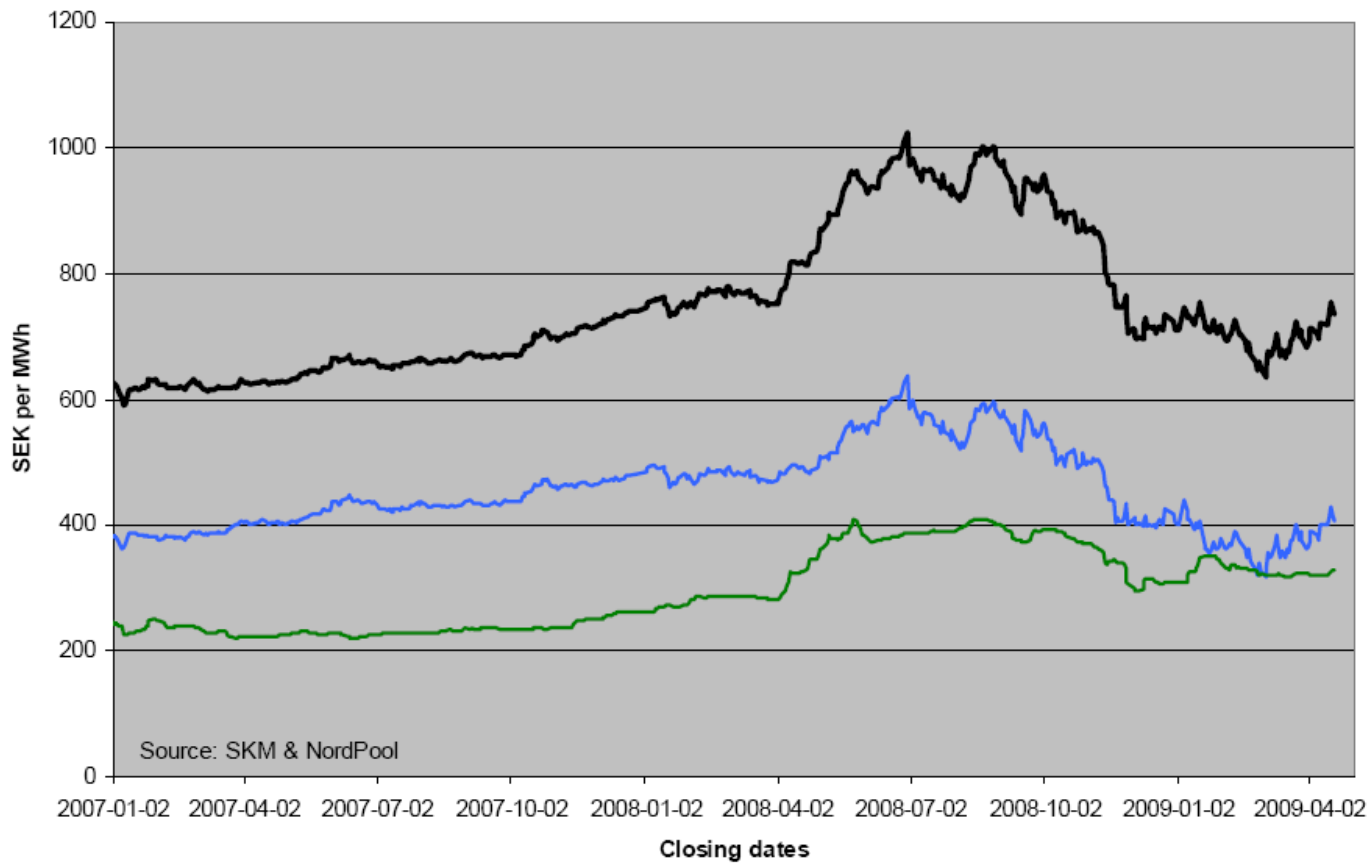
Figur 4. Medelpris för elcertifikat vid spothandel

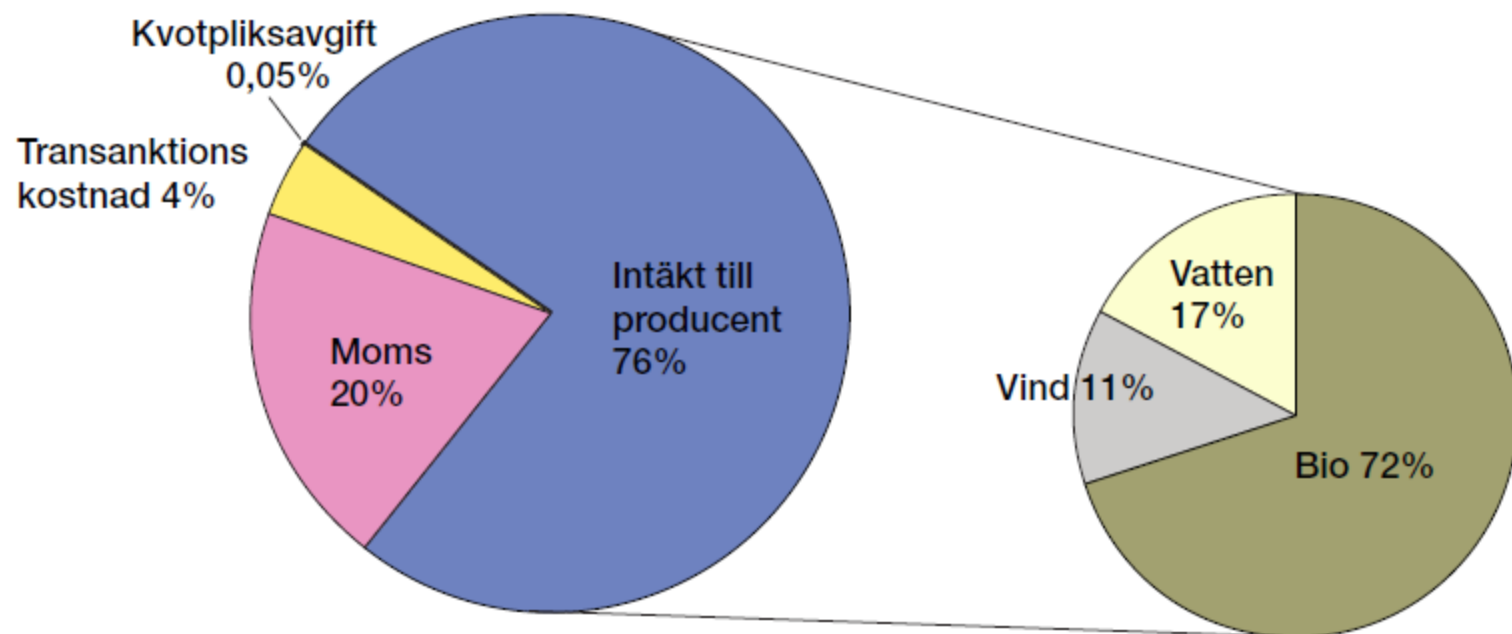
Källa: SKM

Sertifikatprisen i Sverige

Sum of elcert and el

Figur 5. Uppskattad fördelning av elkonsumenternas kostnad (4,7 miljarder kronor) för elcertifikat under år 2008

Källa: Energimyndigheten

Kvotnivåer

Kvotnivåerna är fastställda till och med år 2030. Nedan redovisas kvoterna för åren 2003 till 2030.

Beräkningsår	Kvot i%
2003	7,4 %
2004	8,1 %
2005	10,4 %
2006	12,6 %
2007	15,1 %
2008	16,3 %
2009	17,0 %
2010	17,9 %
2011	17,9 %
2012	17,9 %
2013	8,9 %
2014	9,4 %
2015	9,7 %
2016	11,1 %
2017	11,1 %
2018	11,1 %
2019	11,2 %
2020	11,2 %
2021	11,3 %
2022	10,6 %
2023	9,4 %
2024	9,0 %
2025	8,3 %
2026	7,5 %
2027	6,7 %
2028	5,9 %
2029	5,0 %
2030	4,2 %

Pliktig elsertifikatmarked

- Avtale om felles sertifikatmarked med Sverige fra 2012.
- 25 TWh innen 2020.
- Norge må ta halvparten (12-13 TWh)
- Detaljene på plass etter at Norge er ferdige med sine forhandlinger med EU gjeldende implementering av fornybart direktivet.
- Teknologinøytralt.
- All vannkraft er med, ingen størrelsesbegrensninger.
- Rettighetsbasert (enkelte har ikke skjønt dette)
- Forventet sertifikatpris 15-20 øre/kWh

Forts.

- Sertifikatperioden er 15 år (fra 2012).
- Myndighetene fastsetter andelen årlig, for eksempel 10%.
- Det er strømleverandørene som er sertifikatpliktige.
- Forbrukerne betaler.
- Elsertifikater er et kostnadseffektivt virkemiddel.
- Er en markedsbasert ordning som over tid trolig er mer robust enn bevilgninger over statsbudsjettet (for eksempel feed-in systemer)
- Systemet sanksjonerer gjennom bøter.
- Industrien er unntatt

Hva koster sertifikatene forbruker?

Årsforbruk	20 000 kWh
Kvoteplikt, 10%	2 000 kWh
Sert.pris	20 øre/kWh
Spotpris	35 øre/kWh (skal i teorien falle)
Pris sert.	400 kr/år
Pris spot	7 000 kr/år
Pris i alt	7 400 kr/år
Utlignet pris	0,37 øre/kWh
Utlignet sert.pris	2 øre/kWh

Overgangsordninger

Steensnæs 2003:

Strategi for økt etablering av små vannkraftverk

2003

Olje- og energidepartementet

Det har kommet signaler om at investeringer i fornybar elektrisitetsproduksjon nå stopper opp i påvente av etableringen av et grønt sertifikatmarked. Investorene frykter at de vil miste mulighetene til å få inntekter fra salg av sertifikater dersom de bygger anlegg før sertifikatmarkedet er etablert. En slik investeringsstopp er uheldig, og Olje- og energidepartementet ønsker å motivere til rask byggestarten for nye anlegg. På den bakgrunn vil sertifikatberettigede anlegg som har byggestart etter 1. januar 2004 få sertifikater, selv om et pliktig sertifikatmarked måtte bli etablert etter dette tidspunktet.

Innst. S. nr. 181

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at et internasjonalt sertifikatmarked vil være med å danne et grunnlag for utvikling av mer fornybar elektrisitet i Europa. Det vil også være med å legge grunnlaget for verdiskaping i Norge, som har både vannressurser og vindressurser.

Komiteen mener det er avgjørende viktig at investeringer i ny fornybar energi ikke stopper opp i påvente av et slikt marked, og komiteen legger til grunn at alle som investerer i prosjekter fra og med 1. januar 2004, og som ellers vil bli tilkjent grønt sertifikat, får det. Komiteen viser i denne sammenheng til pressemelding fra olje- og energiminister Einar Steensnæs der han uttaler:

"Jeg vil understreke at de som bygger ut kraftproduksjon nå ikke skal tape på det ved en innføring av et marked for grønne sertifikater. Sertifikatberettigede anlegg for elektrisitetsproduksjon med byggestart etter 1. januar 2004 vil ha mulighet til å delta i et system for grønne sertifikater, selv om et slikt system måtte bli etablert etter dette tidspunktet."

Komiteen støtter dette.

Enoksen november 2006:

St.meld. nr. 11

(2006–2007)

Om støtteordningen for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder (fornybar elektrisitet)

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 24. november 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

2.1 Nærmere om overgangsordninger

I forbindelse med forberedelsene til et felles svensk-norsk elsertifikatmarked ble det etablert overgangsordninger for vannkraft og vindkraft. For vannkraften ble det slått fast at anlegg med byggestart etter 1. januar 2004 ville få ta del i elsertifikatmarkedet dersom de ellers var kvalifisert. Tilsvarende bestemmelse ble gjort for vindkraften under forutsetning av at de betalte tilbake tilskudd fra Enova som de hadde mottatt i perioden. Bakgrunnen for overgangsordningene var at det ikke var ønskelig at aktiviteten stoppet opp i påvente av et elsertifikatmarked.

Olje- og energidepartementet legger opp til at overgangsordningen for alle teknologier står ved lag i påvente av at støtteordningen blir innført. I til-

Størvold 2008: "Ta det helt med ro".

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Størvold Guri [<mailto:Guri.Storvold@oed.dep.no>]

Sendt: 3. mars 2008 21:26

Til: Ann-Kristin Sørvik

Emne: RE: Brev fra SP-medlem

Hei!

Fint at jeg fikk dette brevet, så får jeg anledning til å svare. Kan du videreformidle svaret?

Guri

Til Egil Berge

Gode partikollega. Du kan ta det helt med ro. Det som er sagt fra tidligere statsråder og i stortingsmelding nr 11 om at anlegg satt i drift etter

1.1.2004 skal kunne komme inn i ordningen med grønne sertifikat hvis de ellers tilfredsstiller kravene, står fast. Det er vårt krystallklare standpunkt når vi går inn i forhandlinger med Sverige om et felles marked for grønne sertifikat. Det er heller ingen signaler fra svensk hold så langt om at det skal by på problemer. Dette har jeg også formidlet til Småkraftforeningen i dag, 3. mars.

Vi har stor tro på at vi skal kunne bli enig med svenskene om et felles marked for grønne sertifikat. Vi er opptatt av forutsigbare og gode rammevilkår for utbygging av fornybar energi. Hvis vi skal nå våre klimamål må vi ha en sterk satsing på fornybar energi framover. Småkraft er en helt sentral del av denne satsingen. Småkraft er også en viktig del av vår strategi for å bygge opp en ny, framtidsretta energibransje i distrikts-Norge.

Håper dette var oppklarende. Og at du nå kan kjenne deg trygg på at partiet ditt fortsatt er til å stole på.

Vennlig hilsen

Guri Størvold

Statssekretær i Olje- og energidepartementet

Overgangsordningen (per 26.11.09)

- Gis begrenset tilbakevirkende kraft.
- For kraftverk med ”byggestart” i perioden 01.01.04 og 07.09.09:
  - Kun kraftverk under 1 MW
  - Antall år i drift trekkes fra sertifikatperioden.
  - Byggestart er tidsskille.
- For kraftverk med ”byggestart” i perioden 07.09.09 og 01.01.2012:
  - Ingen effekt begrensnig.
  - Antall år i drift trekkes fra sertifikatperioden
  - Byggestart er tidskille.
- Skal hjemles i et stortingsvedtak vårsesjonen 2011.

Effektbegrensningen

- Småkraftforeninga er svært skuffet over begrensningen på 1 MW.
- Vi vil ta utgangspunkt i St.meld. nr. 11 som har 3 MW som effektgrense og 4000 driftstimer per år.
- Småkraftforeninga har derfor lansert et grunnstøtte med et tak på 12 GWh til alle småkraftverk under 10 MW.
- Er trolig avhengig av at regjeringssamarbeidet ryker for å få dette til.

Veien videre

- Stortingsvedtak 2011.
- Strategi på å binde opp opposisjonen til tidligere løfter; Strategi får økt etablering av små kraftverk (2003) og klimaforliket (januar 2008).

Strategi for økt etablering av små vannkraftverk

2003

Olje- og energidepartementet

Avtale om klimameldingen

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er enige om nedenstående merknader til [St.meld. nr. 34 \(2006-2007\) Norsk klimapolitikk](#).

Utover det som framgår av avtalen slutter partene seg til klimameldinga.

Siste utvikling:

- Dok. 8 forslag fra Frp, H, V og Krf
- Fylkeslagsvedtak i M&R SP og AP om å utvide sertifikatordningen.
- Småkraftforeninga har beregnet at kostnaden ved å holde sertifikatløftene er 0,4 øre/kWh

Dok. 8 forslag

- Representantforslag nr.
- (2009–2010)
- fra stortingsrepresentanten(e)
Ketil Solvik-Olsen, Siri Meling,
Line Henriette Hjemdal og
Borghild Tenden
- Dokument nr. 8 S: (2009–2010)

På den bakgrunn fremmes følgende forslag:
Stortinget ber regjeringen sikre at alle anlegg med byggestart fra og med 1. januar 2004, og som kvalifiserer for grønne sertifikater fra 2012, inkluderes i overgangsordningen.

Bunnfradrag grunnrenteskatt

- Ønsker primært et bunnfradrag på 5 MW og 4000 timer dvs. 20 GWh
- Suboptimal tilpasninger – det bygges ingen kraftverk mellom 5 og 10 MW.
- NVE har også foreslått dette.
- Småkraftforeninga arbeider med dette inn mot Statsbudsjettet for 2011.

Eiendomsskatt

- 68% av kommunene har innført eiendomsskatt.
- Tar utgangspunkt i ligningsverdien per 1. januar.
- Dyre og marginale kraftverk får en høyere skattebelastning enn rimeligere kraftverk.
- Småkraftforeninga arbeider også med dette inn mot 2011 budsjettet.

Et eksempel

Minikraftverk: 635 kW

Oppstart: 01.09.2008

Prod: 1,6 GWh

Eiendomsskatt 2010: kr 62 335,- tilsvarer 3,9 øre/kWh

Brutto omsetning 2009: kr 512 869 – utskrevet eiendomsskatt tilsvarer 12,2 % av omsetningen.

Andre kraftverk:

Småkraftverk 13,8 GWh – utlignet eiendomsskatt 1,2 øre/kWh

Magasinkraftverk 550 GWh – utlignet eiendomsskatt 1,4 øre/kWh

Maks eiendomsskatt inntreffer når kraftverkene er som minst likvide – bør endre systemet for eksempel ved at det innrømmes skattekreditt de første årene.

Vernede vassdrag

Småkraftforeninga ønsker en oppmykning av reglene, særlig knyttet til 1 MW grensen som utløser konsesjonsplikt.

Problemet med dette er to delt for kraftproduksjon i vernende vassdrag. Det ene er at NVE nedprioriterer slike søknader slik at saksbehandlingstiden blir svært lang. Det andre er at denne nedprioriteringen medfører at "alle" nedskalierer sine prosjekter til under 1 MW. Det igjen medfører en suboptimal ressursutnyttelse.

Småkraftforeninga har lansert en differensiert utnyttelse hvor slukevnen varierer med flomperiodene og hvor vi ønsker at det aksepteres at det kjøres med en større slukevne enn 1 MW i perioder av året, men uten at det utløser konsesjonsplikt. Det er en forutsetning av at den økte slukevnen ikke påvirker minstevassføringen.

Fylkesvise planer for småkraftverk

- Flere fylker har planer på gang; Hordaland (vedtatt men anket), Nordland (på høring), Nord-Trøndelag (på høring), Sogn og Fjordane (snart på høring).
- Rogaland har så vidt begynt.
- Møre og Romsdal er i tenkeboksen.
- Telemark – ikke hørt noe.
- Problemet med fylkesvise planer er at de fremstår som rene verneplaner og vurderer ikke positive virkninger av småkraftetableringer.

NVEs konsesjonskøen

Konsesjonskøen

	Konsesjoner		Avslag	
	Ant.	GWh	Ant.	GWh
2004	25	250	0	0
2005	35	440	2	7,1
2006	42	470	8	50
2007	55	630	12	114
2008	44	540	11	137
2009	42	444	15	147,4

NVE

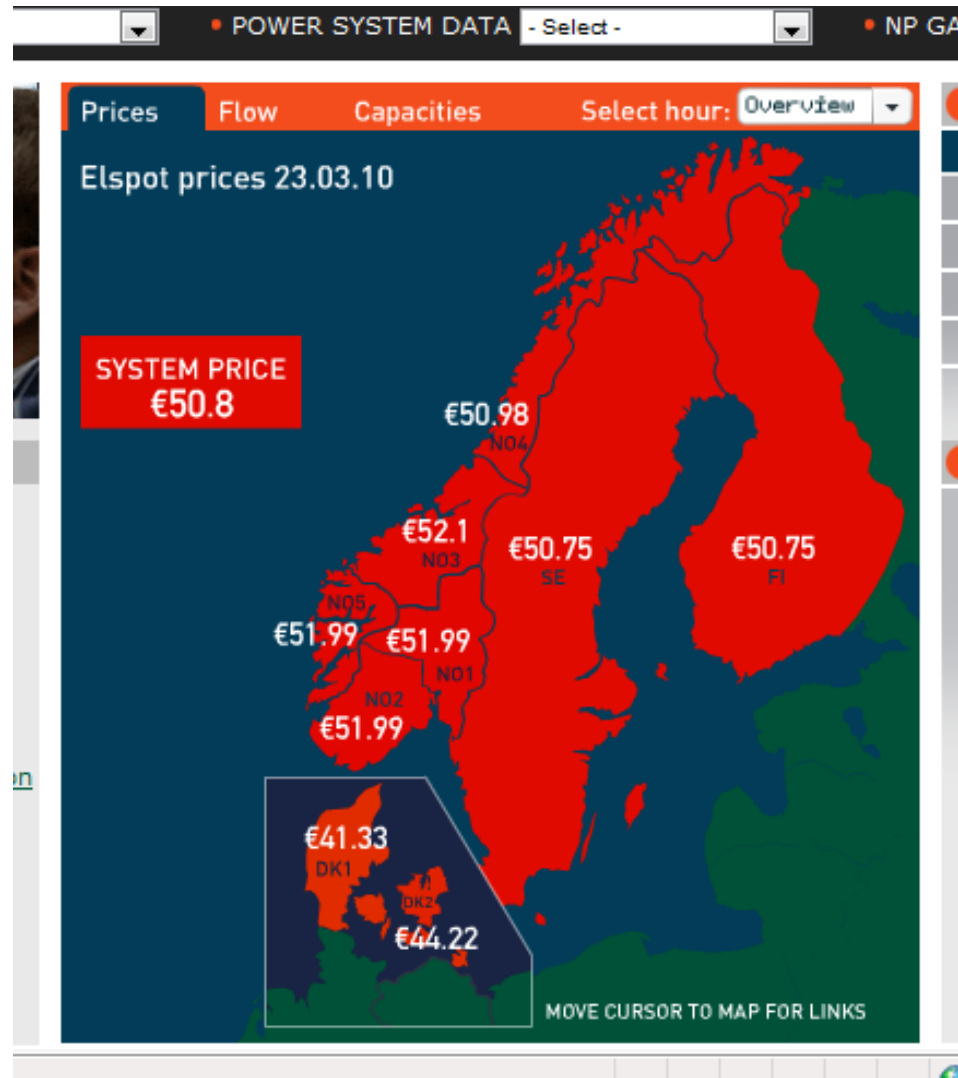
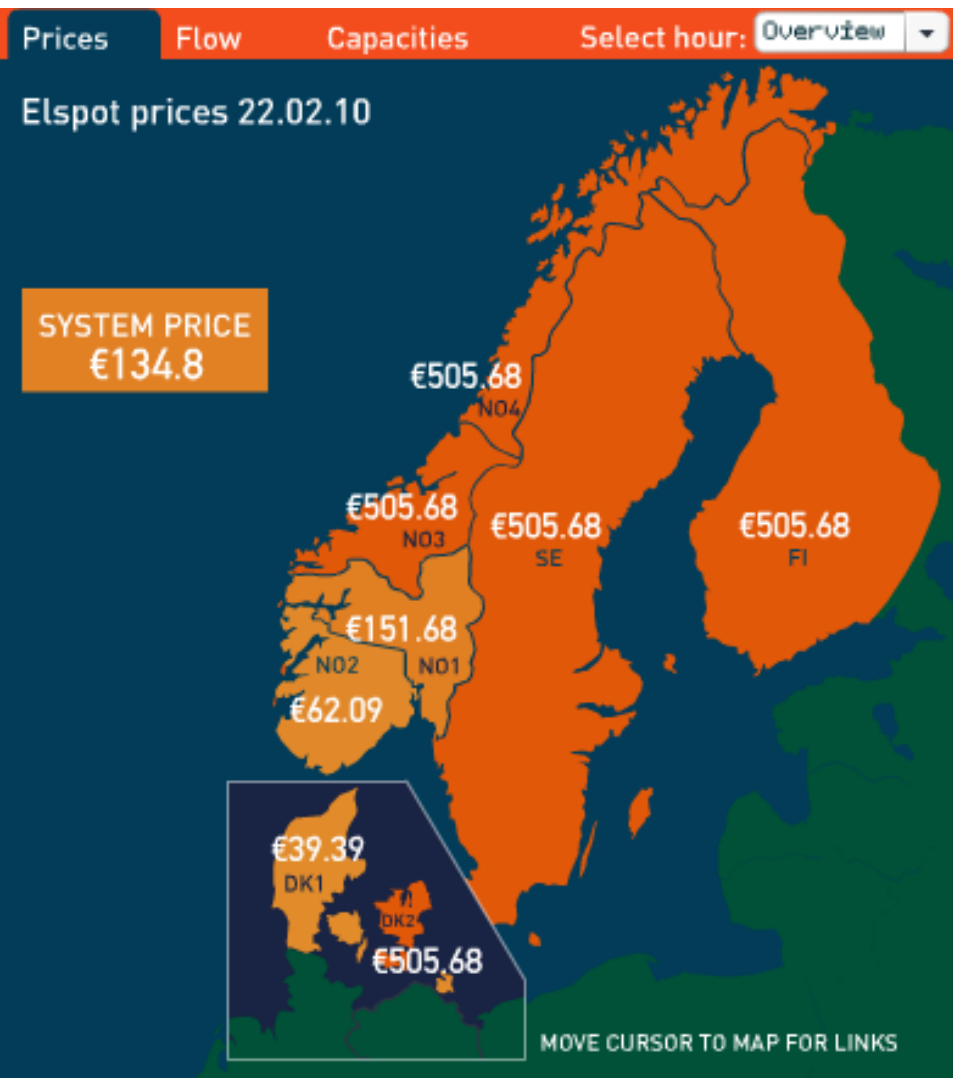
- Totaltall på søknader som NVE har til behandling per oktober 2009 er følgende:
  - Til behandling: 195 (2,2 TWh)
  - Til kvalitetssikring: 113 (1,1 TWh)
  - I kø: 220 (2,2 TWh)
  - **Sum 528 (5,5 TWh)**

Nett

- Nett er kritisk infrastruktur og den største flaskehalsen for å utløse ny fornybar kraftproduksjon.
- Høye marginaltap begrenser ny produksjon og reduserer eksisterende produksjon.
- Sogn & Fjordane og deler av Sunnmøre har innført tilknytningsstopp fra 1. april.
- "Rett til nett" fra 2010 – flott, men hvem skal betale?
- Anleggsbidrag – nye regler truer småkraften.
- Ulik nettleie oppleves som urettferdig for forbruker
- Lave priser frem mot 2020 pga. et betydelig kraftoverskudd i Norden (50 TWh) pga. mye kjernekraft.
- Fornybarsatsingen står i fare.
- Store regionale prisforskjeller

www.nordpoolspot.com

Store prissvingninger og variasjoner mellom prissonene

<http://www.nordpool.com/System/FinanceMarket/tradesNor/>

Exchange quotation and trading of Futures and Forward - Nordic

Prices in EUR

Trading day: 23.03.10

Updated at hour: 12:25:11

Exchange
Options

Bilateral trading
Inside opening hrs

Product	Hours	Best buyer	Best seller	Last traded	Change close	MW traded	Highest traded	Lowest traded	Closing price	Open interest
Year										
ENOYR-11	8760	39.00	39.05	39.05	-0.80	<u>134.0</u>	40.10	39.00	- 	7210
ENOYR-12	8784	38.95	39.15	39.00	-0.35	<u>27.0</u>	39.40	39.00	- 	4116
ENOYR-13	8760	41.20	41.40	41.25	-0.25	<u>8.0</u>	41.50	41.25	- 	1635
ENOYR-14	8760	43.70	44.02	43.75	-0.30	<u>11.0</u>	44.05	43.75	- 	517
ENOYR-15	8760	45.00	45.55	45.30	-0.10	<u>2.0</u>	45.30	45.30	- 	110

Prisutviklingen kan du følge
med på:

www.nordpool.com

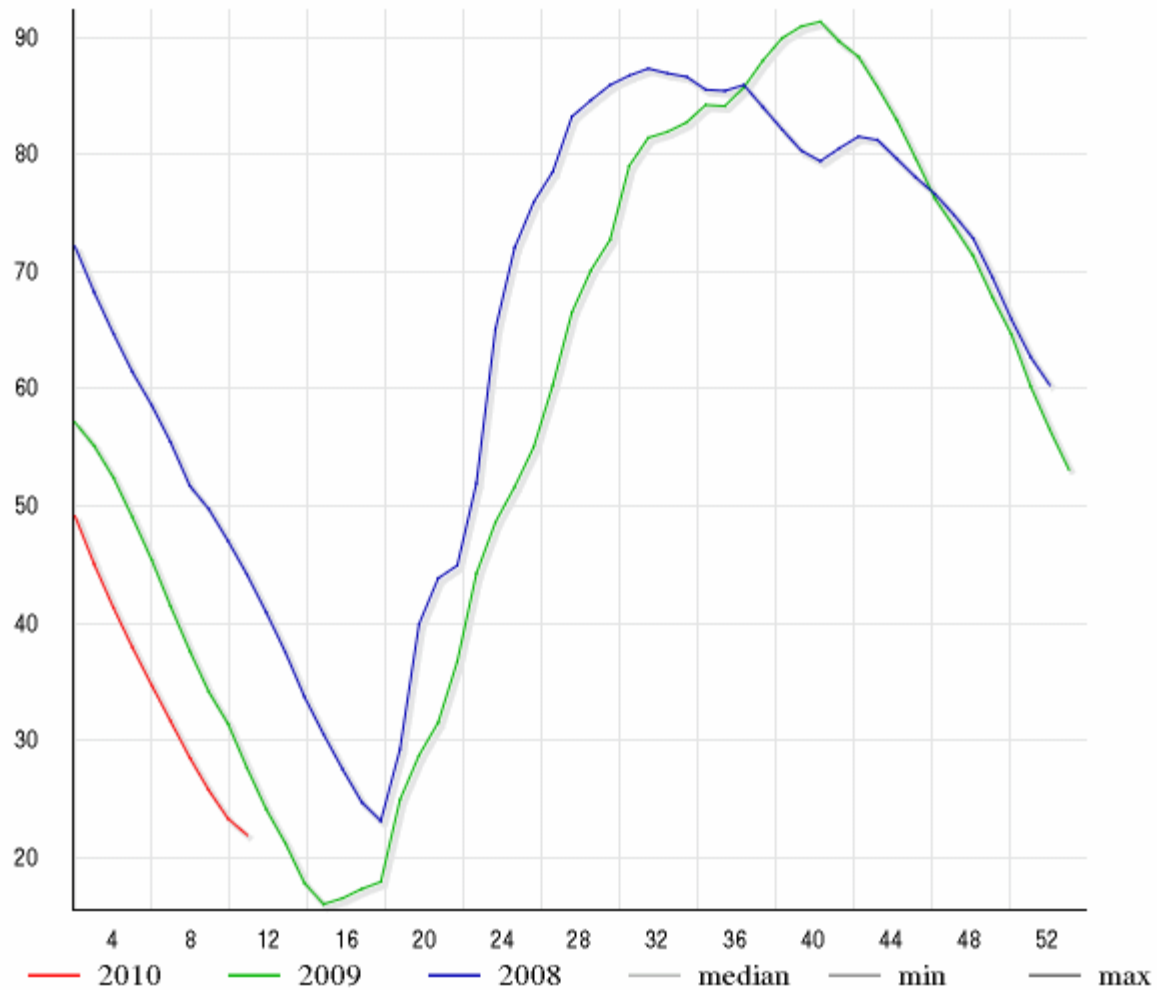
www.nordpoolspot.com

Reservoir Content for Elspot Area NO3

Graph

Table

Numbers in % of reservoir capacity

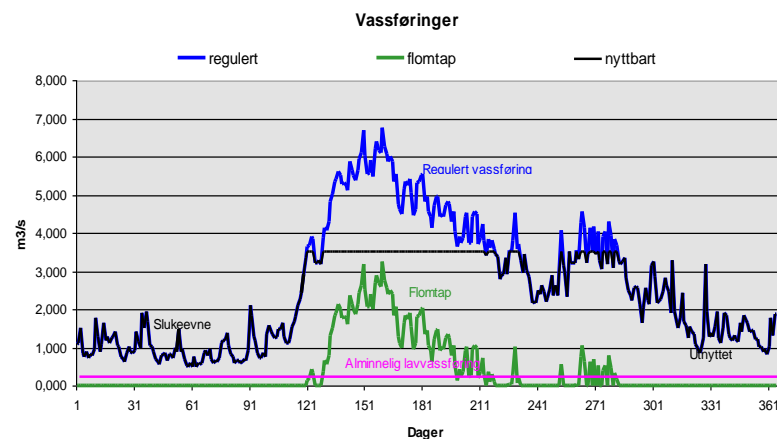

Start med

Produksjon

**Investeringskalkyle
med basis NVE
nøkkeltall og
erfaringstall**

kr/kWh, før var 1,50 bra, nå er 4 max

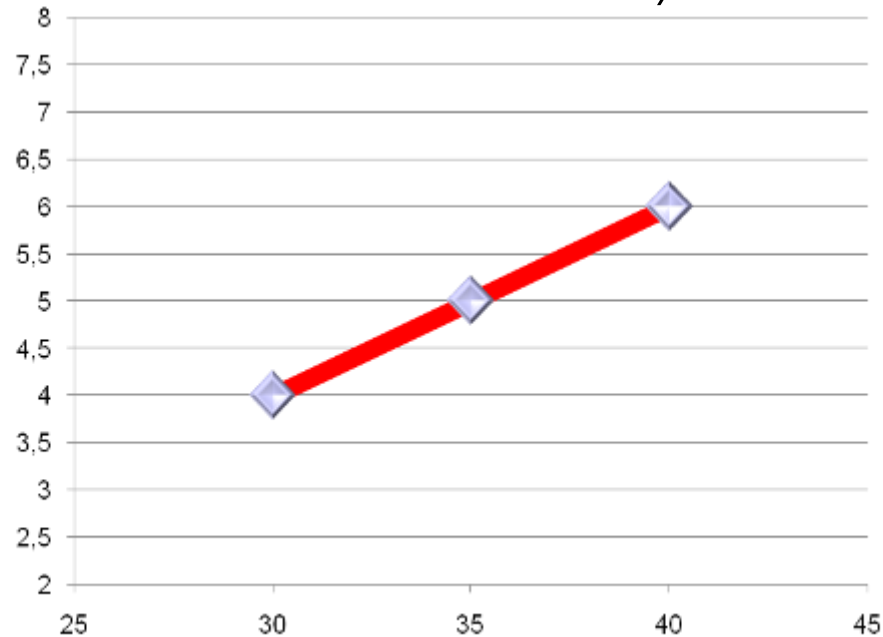

Beregning av kontantstrøm

Produksjon	GWh/år
Ytelse-grunnrenteskatt	kVA =kW
Strømpris	øre/kWh startpris i dag
Falleie	% av brutto eller del av overskudd
Drifts- & Vedlikeholdskostnader	øre/kWh, 6 øre for anlegg <5,5 MW
Eiendomsskatt	max 7 promille
Investering	
EK	% av totalkost
Avdragsfrihet	
Løpetid lån	
Rente	
Inflasjon og energiprisutvikling	

Investering =f(strømpris)

Vi kan investere max 4 kr/kWh når strømpris er 30 øre/kWh

EK avkast lik null
Ingen reserve likviditet
Markedstilpasset falleie
på 10-15 %
Max effekt 4499 KVA
D&V 6 øre/kWh

Optimalisering

**Eks:
Indifferenskostnad
for økt
rørdimensjon**

Søknad til bank

Kontantstrømsanalyse

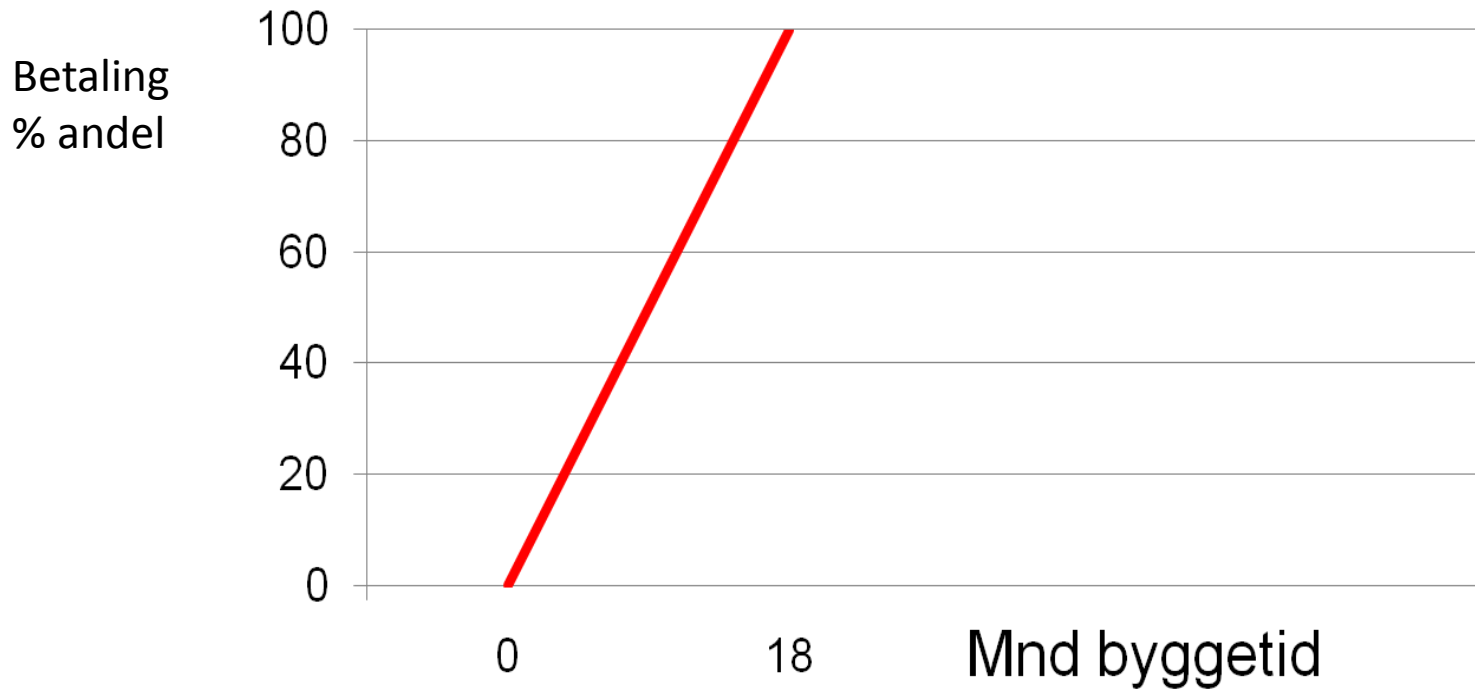
**Signerte grunneieravtaler, vedtekter,
falleieavtaler**

Eget Gnr/Bnr for kraftstasjon

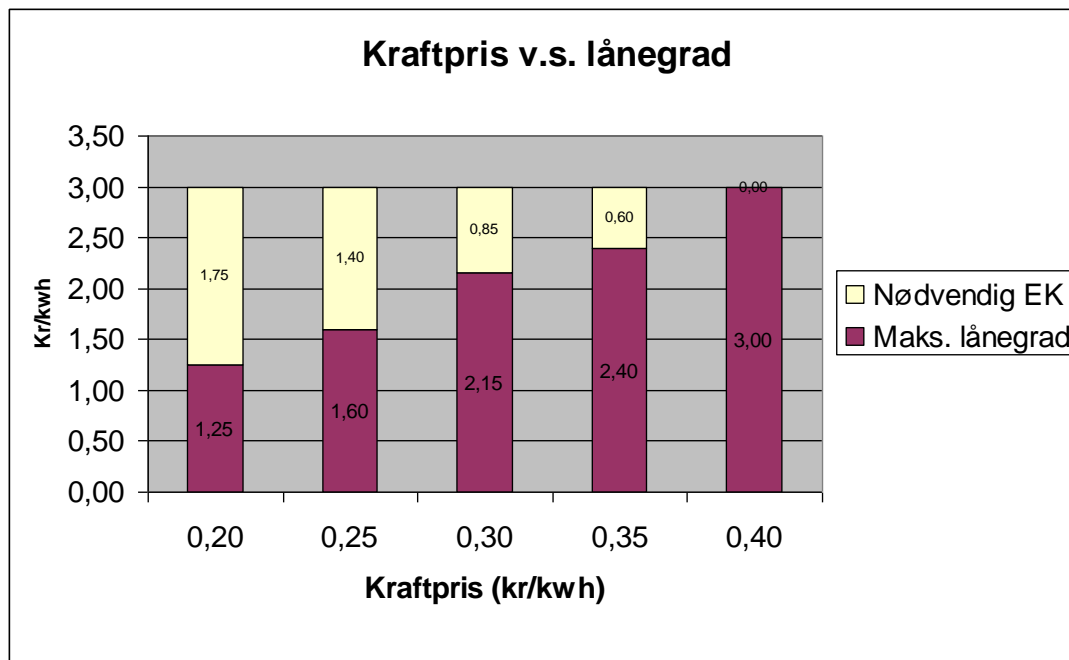
70 % Faste pristilbud

Vannmålinger 2-3 år

Cashflow i prosjektfase

Krav til EK

Grafen illustrerer sammenhengen mellom kraftpris og lånegrad. Grunnlaget for diagrammet er en vanlig likviditetsberegning, med følgende forutsetninger:

- Småkraftverket si langsiktige lånegjeld blir betalt tilbake som serielån (avdragslån) over 25 år, med 7% kalkylerente.
- Betalbare driftsutgifter på 6 øre/kwh, til dekning av årlige utgifter til fallrettsleie, vedlikehold, forsikring m.m.
- Småkraftverket er organisert som aksjeselskap.

Prissikring

- Mange banker krever prissikring
- En tradisjonell prissikring fjerner muligheten for utbygger til å få del i en mulig oppside når kraftprisene stiger.
- Bankenes interesse er kun å sikre sitt utlån, dvs. avdrag + rente.
- Prissikring gjør kraftverket mer sårbart og kan dermed gi dårligere sikkerhet på sikt ved at det kan hindre oppbygning av likviditet.
- Prissikring er en gavepakke til kraftomsetningsleddet.
- Ulike strukturerte produkter ivaretar bankens interesser samtidig som kraftverkseier kan ta del i en ev. opptur.

Faktorer som påvirker prisene:

- Verdensøkonomien
- Nedbør - tilsig
- Konsum – etterspørsel (20 % forbruksred i Norge)
- Oljepriser (66 \$)
- Kull- og gasspriser
- Kjernekraft
- Import/ eksport (importere billig nattekraft)
- Valuta \$, € (råvarer prises i forskjellig valuta)
- CO2
- Vind
- Grønne verdier
- Psykologi - forventninger

NEAS AVTALEN

- Produsenter som inngår i toprissystemet for balanseavregning
  - Lokal områdepris – 0,7 øre/KWh
  - Ved samlet volum over 180 GWh er avtalt pris – 0,65 øre KWh
- Produsenter som ikke inngår i toprissystemet for balanseavregning
  - Lokal områdepris – 0,5 øre/KWh
  - Ved samlet volum over 180 GWh er avtalt pris – 0,45 øre KW

NEAS-AVTALEN - SPAR TID OG PENGAR!

Småkraftforeninga og Nordmøre Energiverk AS (NEAS) har fornya avtalen vedrørende omsetning av kraft. Vi har difor glede av å tilby deg som produsent og medlem av Småkraftforeninga gunstige betingelsar på omsetning av kraft.

Brukar du kompetansen vår er du sikra presise og punktlege oppgjer til låg pris.

Avtalen omfattar:

- Innsamling av målerverdiar
- Prognostisering av produksjon
- Dagleg anmelding og sal av kraft på elbørsen NordPool
- Rapportering, fakturering

Betingelsar

Som følgje av ny nordisk harmonisert balanseavrekning skal all produksjon der total installert yting ved kraftstasjonen er under 3 MW avreknast som forbruk. Dette fører til at vi no tilbyr to ulike produkt:

- Eit tilpassa produkt og pris for anlegg som kjem inn under den nye forskrifta
- Eit tilpassa produkt og pris for dei som fell utanfor den nye forskrifta, dvs yting under 3 MW.

Forskriftsendringane trer i kraft 28. september 2009. Fram til denne datoen vil alle produsentar bli avrekna som anlegg utanfor toprisorordninga.

Gjennom NEAS-Avtalen med Småkraftforeninga er du sikra dei beste betingelsane og ikkje minst ein samarbeidspartner du kan stole på.

Nærare informasjon om prisar og føresetnader finn du på baksida av dette brevet.

Har du spørsmål kan du ta kontakt med Turid H. Sevaldsen (turids@neas.mr.no) og Borgny Hatlestad Tveekrem (borgnyt@neas.mr.no). Telefonnr 71 56 55 00.

TA KONTAKT MED OSS ELLER BRUK DENNE FERDIGFRANKERTE SVARKUPONGEN!

Ja takk! Eg er interessert i NEAS-Avtalen

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr: _____ Poststad _____

Telefon/Mobil _____

Epost: _____

Eg har avtale med annen leverandør til: _____

Eg ynskjer forslag på avtale   Kontakt meg pr.telefon

Nordmøre Energiverk AS
Svarsending 8561
6504 Kristiansund

NEAS™
Strøm · Internett · TV · Telefoni

NEAS-AVTALEN

Nytt fordelene dine som medlem i Småkraftforeninga.
Inngå ein risikofri avtale med punktlege oppgjjer!

PRISAR

For produsentar som ligg innanfor toprisorordninga i balanseavrekninga:

Fråtrekk på 0,7 øre/KWh på lokal områdepris. Når totalt produksjonsvolum frå Småkraftprodusentar når eit visst volum, blir fråtrekket redusert.

For produsentar som ligg utanfor toprisorordninga i balanseavrekninga:

Fråtrekk på 0,5 øre/KWh på lokal områdepris. Når totalt produksjonsvolum frå Småkraftprodusentar når eit visst volum blir fråtrekket redusert.

Årleg fastledd på kr. 6000,- blir fordelt og fakturert kvar måned. Dette fastleddet er det same for begge tilboda.

Regulerkraftkostnader, komponentkostnader og volumgebyr til NordPool og Statnett blir dekt av NEAS.

FØRESETNADER

Måledata for kvart anlegg må vere elektronisk tilgjengeleg (til dømes sms og e-post). Timeverdiar skal kunne hentast inn automatisk, kontinuerleg heile døgnet og i eit format som kommuniserer med NEAS sine system. NB! Dette gjeld ikkje for anlegg som ligg utanfor toprisorordninga. Her er kravet at verdiane skal sendast elektronisk kvar dag for kl. 11.

REFERANSE

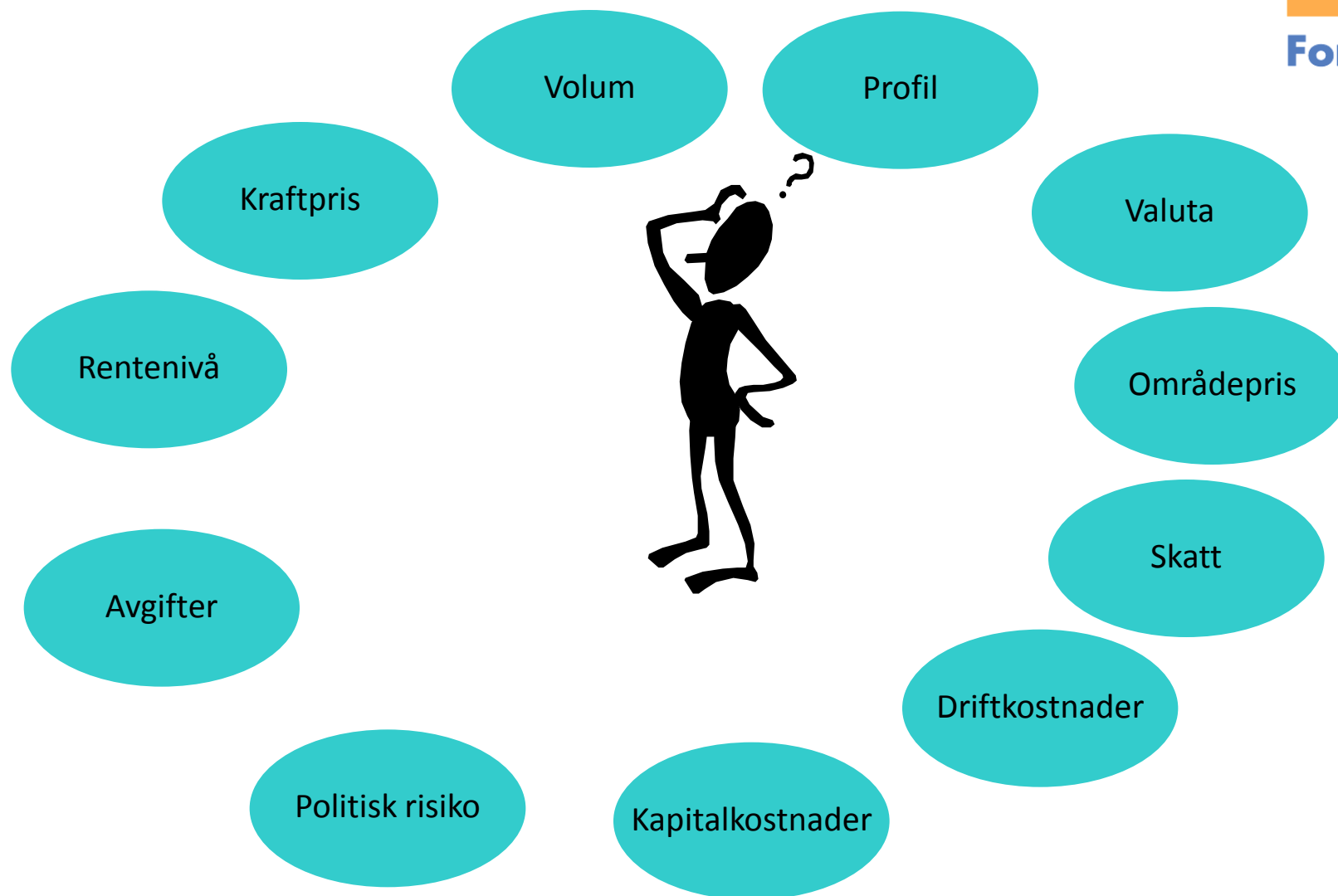
Trond Ryslett er styreleiar i Småkraftforeninga og sit i styret i fleire kraftverk som nyttar seg av NEAS-avtalen. Han har følgjande kommentar til NEAS-avtalen:

"NEAS-avtalen fungerer utmerka for våre anlegg. Oppgjera er punktlege og veldig oversiktlege. Vi får og god hjelp hvis det er noko vi lurar på. Både eg personleg og Småkraftforeninga er godt nøgde med avtalen."

Du kan stole på en du kjenner

Litt om risiki i småkraft

Er småkraftutbygging høyriskoprojekt

- **NEI – som regel ikke.**
- **Gode prosjekter er lavrisikoprojekter**
- **MEN jo høyere utbyggingskostnad per kWh jo større risiko.**

Risiko vs. fortjeneste

Den økonomisk naturlov:

High Risk – High Profitt

Low Risk – Low Profitt

No Risk – No profitt

Husk det når du får tilbud om en risikofri utbygging!

Noen takler risiko
bedre enn andre...

Einar Aas

Tall fra	Inntekt	Formue	Skatt
2008	81 781 798	761 096 871	31 255 860
2007	360 630 973	696 801 544	108 628 069
2006	400 847 776	453 936 885	117 217 891

Småkraft Foreninga

www.smaakraftforeninga.no

Tlf. 22 51 89 00

Vi ivaretar dine småkraftinteresser